

Nærings- og fiskeridepartement
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 16/6830

Vår ref.: 16/82281

Dato: 9. februar 2017

Høringsvar: Forslag til strategi mot rømming fra akvakultur

Fiskeridirektoratet har utarbeidet et forslag til strategi mot rømming som Nærings- og fiskeridepartementet har sendt ut til alminnelig høring den 20.1.2016.

Veterinærinstituttet har gjennomgått forslaget og anser dette som godt gjennomarbeidet med en rekke tiltak som vil bidra til sterkere fokus på oppnåelse av nullvisjonen.

Forslaget har blant annet et betydelig fokus på kunnskap, sikkerhetsforståelse og - kultur: Dette er viktige elementer både i enkeltpersoners bevisstgjøring og i forankringen av nullvisjonen og strategien på selskapsnivå. Forslaget synes også å ha en riktig vektning mellom forebyggende tiltak og beredskap ved rømming. Vi går ikke nærmere inn på strategiens punkter 1-4.

Punkt 5. Profesjonell Beredskap

Årlig rapporteres det om rømming av i overkant av 100 000 oppdrettslaks. Det er derfor et stykke igjen til måloppnåelse av en nullvisjon av rømming og god beredskap i tilfelle rømming er derfor viktig.

Sterke naturlige bestander

Sterke naturlige bestander vil bidra til å redusere negative effekter av rømt oppdrettsfisk. God forvaltning av villaks stammene er derfor viktig også som beredskap mot rømming. Genbank for vill laks kan være et virkemiddel for å få dette til.

Sterilisering

Et tiltak som ikke er nevnt i strategien er sterilisering av oppdrettsfisk. Dagens metoder kan være forbundet med helse- og velferdsutfordringer. Forskning på dette bør likevel prioriteres da sterilisering fjerner risikoen for innkryssing av oppdrettslaks i naturlige bestander.

Merking og sporing

Forsøk med ytre merke (fettfinneklipping) støttes da dette vil lette selektivt uttak av rømt oppdrettsfisk. Gjenkjenning av rømt oppdrettsfisk i forbindelse med sportsfiske er viktig i og med at dagens forvaltning i mange vassdrag forutsetter at villfisk av en viss størrelse eller kjønn settes tilbake til elva. Rømt oppdrettsfisk skal ikke settes tilbake.

En sikrere identifisering vil gi mer sanntidsdata på hvor rømt fisk oppholder seg og dermed kunne øke kunnskapen om effekter av rømming. Fettfinneklipping vil potensielt også sikre et større og tryggere uttak i forbindelse med organisert utfisking i vassdragene.

Et nasjonalt sporingssystem for all oppdrettsfisk kombinert med fettfinneklipping vil være hensiktsmessig, da det vil være mulig for alle å se hvilke fisker en skal ta prøver fra.

Dyrevelferd og etiske dilemma i forbindelse med fettfinneklipping

Vitenskapskomiteen for mattrygghet har levert risikovurdering av dyrevelferd ved ulike metoder for merking og sporing av oppdrettet laksefisk. <http://www.vkm.no/dav/6da82c6a9e.pdf>

Om det skal gjennomføres et forsøk med uttesting av fettfinneklipping bør det inkludere en storskala studie av effekter på dødelighet og tilvekst under kommersielle produksjonsforhold.

Metode utvikling

Forslag om forskning på metodeutvikling for å ta ut oppdrettsfisk støttes. Effektiviteten til ulike metoder under ulike forhold er i liten grad dokumentert og bør utredes. Spesielt i store komplekse vassdrag synes verktøykassen liten.

Vassdrags tilpasning

Forslag om vassdrags-vis katalog for metode til utfisking støttes, da det vil være store variasjoner i egnet metode mellom vassdrag av ulik karakter. Katalogen bør kombineres med lokal kunnskap, og forståelse av hvordan ulike forhold avgjør hvilke metoder som bør benyttes.

Uttak av syk fisk

Dersom det rapporteres rømming av syk fisk bør ikke harpunering brukes til uttak av denne. Det vil medføre økt smittefare på den ville fisken i vassdraget. Det bør også vurderes om harpunering er egnet metode i områder med PD.

Beredskap

I et stort og komplisert vassdrag er mulighetene små for å ta ut oppdrettsfisk. Tiltak i fjord eller langt nede i vassdragene vil da være mest effektive. Det er derfor viktig å oppdage rømming raskt og ha kortest mulig responstid for igangsetting av tiltak i sjø. Ofte blir tiltak utenfor 500 meters grensen i sjø tilfeldig sportsfiske, med forholdsvis begrenset uttak av rømt fisk. For uttak av oppdrettsfisk i vassdrag er det viktig at kapasiteten for utfisking står i forhold til antall vassdrag i tiltakssonene. Det bør vurderes om dagens soner er av en hensiktsmessig størrelse.

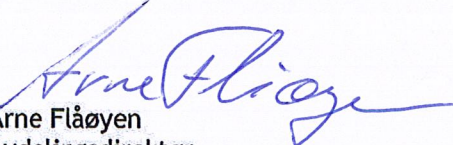
Ulike myndigheter og aktører har parallell aktivitet i de enkelte vassdrag. Satt på spissen kan man få en situasjon hvor en aktør fanger stamfisk, en annen har overvåkingsfiske og en tredje aktør skal ta ut oppdrettsfisk. En slik situasjon er kostnadsdrivende, og skaper ofte splid om hvordan innsamlet materiale skal benyttes i videre analyser. Det bør fokuseres på økt bruk av lokal kompetanse, i samarbeid med institusjoner som eventuelt har oppdrag i vassdragene i forhold til uttak av oppdrettsfisk.

Dokumentasjon av uttak

Resultat av uttak bør dokumenteres ut fra måloppnåelse i forhold til forventet andel oppdrettsfisk i vassdragene. Om uttatt fisk er oppdrett eller ikke bør kvalitetssikres av faste aktører ved bruk av skjellanalyse. Tvilstilfeller bør gentestes. Det bør lages nasjonale rapporter som viser i hvilken grad en tar ut riktig fisk, som grunnlag for vurdering og forbedring av metoder.

I hvilken grad dagens ordning fungerer etter hensikten om å redusere andel oppdrett i elvene bør evalueres av andre aktører enn de som utøver tiltaket.

Med hilsen

Arne Flåøyen
Avdelingsdirektør
Fiske- og skjellhelse

Bjørn Bjøru
Prosjektleder
Miljø og smittetiltak

